

Promemoria – remissvar

Regeringskansliet

Utbildningsdepartementet
e-post: u.remissvar@regeringskansliet.se

Ert dnr: U2021/00301

PROMEMORIA ÖKAD KVALITET I LÄRARUTBILDNINGEN OCH FLER LÄRARE I SKOLAN

Gymnastik- och idrottshögskolan (GIH) välkomnar ambitionen att öka kvaliteten i lärarutbildningen liksom att skolväsendet ska tillföras fler lärare. GIH har emellertid några smärre synpunkter på innehållet i promemorian, och vill såsom remissinstans utnyttja möjligheten att kommentera några av förslagets delar enligt nedan.

Förslagen

Av Punkt 56 i det så kallade januariavtalet, framgår att lärarutbildningen ska reformeras. Enligt promemorians sammanfattande del handlar förslagen om att kraven på utbildningen ska skärpas, fler lärarledda timmar ska införas, kopplingen mellan teori och praktik ska stärkas, och fokus på metodiken öka. Dessutom ska förutsättningarna för akademiker att välja läraryrket underlättas. Längden på den kompletterande pedagogiska utbildningen (KPU) ska kortas ned, och studietakten ska höjas. Därutöver ska möjligheterna att jobba på en skola och studera till lärare parallellt förbättras.

Kommentarer till några av förslagen

GIH stöder förslaget att kraven på lärar- och förskollärarutbildningen skärps genom en ny förordning om utbildning till lärare och förskollärare, liksom att innehåller i den utbildningsvetenskapliga kärnan förtydligas.

Utformningen av den verksamhetsförlagda utbildningen förtydligas

GIH ställer sig även bakom förslaget att förtydliga utformningen av den verksamhetsförlagda utbildningen. Den del som gör gällande att alla lärosäten ska använda sig av övningsskolor har många fördelar. GIH är positivt inställd till grundtanken men vill också peka på några utmaningar som lärosätet ställs inför. De studenter som är antagna på ämneslärarprogrammet läser alla idrott och hälsa i kombination med ett annat ämne. Att ha en hög koncentration med studenter i idrott och hälsa på en och samma övningsskola kan vara problematiskt, då få skolor är av den storleken att de kan ta emot så många studenter i ett och samma ämne. I ett framtidsperspektiv ser därför GIH gärna att systemet med övningsskolor paras med en viss flexibilitet för att även andra lokala lösningar kan behövas som komplement till VFU-placering av studenter.

Krav på samverkansstruktur och mål när det gäller läraranställningar införs

GIH:s strävan är att anställa forskarutbildade lärare.

Kortare KPU för personer med en tidigare examen

Även om inte GIH berörs direkt av den femåriga försöksverksamheten med en förkortad KPU för ämneslärare, och ny kort KPU för grundlärare, för personer med en akademisk examen, vill GIH kommentera några delar i förslaget. GIH anser det vara av största vikt att kärnan i lärarprofessionen värnas, och lärosätet ställer sig därför något frågande till på vilket sätt en höjd studietakt och en neddragning av antalet obligatoriska poäng i den utbildningsvetenskapliga kärnan är förenlig med en ökad kvalitet i utbildningen. GIH vill också peka på att några skrivningar i förslaget kan ge intrycket av att delar av utbildningsinnehållet inte är nödvändigt, vilket är olyckligt och kan sända fel signaler till studenter på ämneslärarprogrammet.

Förslaget rimmar inte heller med de höga krav som ställs på på den reguljära utbildningen varför vissa farhågor kan resas mot att förslaget i förlängningen kan få negativa effekter för lärarprofessionen. Om förslaget realiserar kommer Sverige att ha en reguljär lärarutbildning på vilken det ställs höga krav på lärosätena av den granskande myndigheten för att behålla eller erhålla examenstillstånd, parallellt med en kraftigt förkortad lärarutbildning som inte utvärderas av UKÄ och som därmed inte kvalitetsgranskas på liknande sätt som andra lärarutbildningar. GIH ställer sig återigen undrande över hur det är förenligt med ambitionen om ökad kvalitet.

GIH vill framhålla att det inom nuvarande system är möjligt för personer med tidigare akademisk utbildning att karriärväxla och ställa om till läraryrket, exempelvis inom de arbetsintegrerade utbildningarna. GIH anser därmed att det nuvarande systemet med KPU är bra och att det inte finns anledning att dra ner på de 90 hp som utbildningen omfattar.

Ändringar i befintlig kompletterande pedagogisk utbildning för fler ämneslärare

GIH ser positivt på förslaget att öppna upp för mer generösa och flexibla bedömningar vid antagning och examen för studenter som önskar gå en KPU-utbildning.

Övriga kommentarer

GIH stödjer förslagen till ökad flexibilitet i lärarutbildningarna. Som ett led i denna strävan bör samtidigt de begränsningar avseende ämnesval som skapas genom högskoleförordningens bilaga 4 också ses över. GIH har sedan tidigare argumenterat för att möjligheten till en ettämnesutbildning bör införas. Därutöver bör HF bilaga 4 revideras för att möjliggöra en högre flexibilitet avseende de ämneskombinationer som ingår i en ämneslärarexamen.

GIH kan konstatera att dagens ordning endast omfattar en del av de ämnen som arbetsmarknaden efterfrågar. De ämnen som ej omfattas av bilaga 4 blir därför endast möjliga att läsa genom den kompletterande pedagogiska utbildningen. För att öka yrkets attraktionskraft borde studenters egna intresseområden vad gäller möjliga ämneskombinationer i högre grad tillgodoseas. Denna situation är således ej ändamålsenlig för utbildningsanordnare och studenter eller tillfredsställande för arbetsmarknaden. GIH yrkar därför på att de fasta ämneskombinationerna i dagens lärarutbildning tas bort.

Per Nilsson

Rektor

Karin Redelius

Professor, ordförande Utbildnings- och
forskningsnämnden